

Prezident ČSK
Představenstvo ČSK
Sněmovníci ČSK
Předsedové OSK
Předsedové volených orgánů ČSK

V Praze, 21. 1. 2022

Věc: Stanovisko Výboru České ortodontické společnosti a výzva k otevřené diskusi k problematice specializace ortodontie

Na základě bouřlivých diskusí odborné veřejnosti na sociálních sítích a opakovaných dotazů praktických zubních lékařů a ortodontistů na případné změny ve specializačním vzdělávání oboru ortodontie, považujeme za nutné vyjádřit se k postavení specializace ortodontie v rámci zubního lékařství a poukázat na rizika spojená se zamýšleným rozvolněním současné platné legislativy v rovině výkonu profese i vzdělávání.

Ortodontie byla a je z důvodu specifík oboru a jeho rozsahu ustanovena samostatnou specializací zubního lékařství ve všech zemích Evropy i stomatologicky vyspělém světě, v České republice pak již od roku 1954.

V současné době je specializace ortodontie pevně ukotvena v zákoně č. 95/2004 Sb. a příloze č. 1 tohoto zákona. Vyhláška č. 99/2012 Sb. pak stanovuje minimální povinné personální zabezpečení zdravotních služeb v oboru ortodontie a hlavním a povinným kvalifikovaným pracovníkem je ortodontista.

Stávající systém vzdělávání a získání specializace v ortodoncii v České republice (3letá specializační příprava na akreditovaném univerzitním pracovišti zakončená specializační zkouškou z ortodontie) nebyl vytvořen svévolně, ale dle jasně definovaných guidelines Evropské ortodontické společnosti. Tento program se jmenuje The Erasmus programme for postgraduate education in orthodontics in Europe a vznikl již cca před 40 lety jako hlavní cíl, ke kterému by měly směřovat všechny evropské země. V aktuálně platném znění je k dispozici v časopise Evropské ortodontické společnosti: European Journal of Orthodontics. (Huggare J. et al.: The Erasmus programme for postgraduate education in orthodontics in Europe: an update of the guidelines. Eur. J. Orthodont, 2014, 36, č. 5, s. 340-349.)

<https://academic.oup.com/ejo/article/36/3/340/509271T>

V České republice byl systém vzdělávání založený na principech programu ERASMUS spuštěn v přechodném režimu v roce 1994, plně pak od roku 2000. Od roku 1997, kdy atestovali první lékaři po 3leté systematické přípravě, vyšlo z tohoto vzdělávacího systému již okolo 320 ortodontistů! Rozdíl v úrovni dosažených znalostí i schopností je oproti předchozímu systému stáží a samoučné přípravy ve vlastní ordinaci natolik zjevný a markantní, že ani přes všechny těžkosti klinických pracovišť a náročnost přípravy samotné, není mezi ortodontisty nejmenší pochyby o jeho efektivitě ani v České republice ani v zahraničí. Systém je navíc stabilní a prediktabilní. V České republice již 20 let atestuje ročně 14 - 18 lékařů v přípravě a stejný počet nových zájemců do přípravy ročně vstupuje, a to bez jediné výjimky!

V současné době prošlo akreditačním řízením Ministerstva zdravotnictví 6 výukových klinických pracovišť, všechna disponují platnou akreditací do 7/2026.

<https://akreditace.mzcr.cz/akreditace/specializacni-obory-zubni-lekari>

Příprava ke specializační atestaci z ortodontie na klinických pracovištích se řídí platným Vzdělávacím řádem pro obor ortodontie (Věstník MZ 9/2020), který definuje náplň oboru ortodontie a odpovídá požadavkům The Erasmus programme for postgraduate education in orthodontics. Výuková pracoviště pravidelně vypisují výběrová řízení pro nové uchazeče o specializační přípravu a jejich seznam je zveřejněn na webových stránkách České ortodontické společnosti, v časopise LKS i časopise Ortodontie. Specializační příprava je tedy přístupna komukoliv, kdo má o ortodontii skutečný zájem.

Česká ortodontická společnost si je dobře vědoma personálních i finančních potíží, které výuková klinická pracoviště mají a směřuje proto tímto směrem veškerý svůj finanční i personální potenciál. Každoročně rozdělí ČOS okolo 300 000 Kč na přímou i nepřímou podporu klinickým pracovištím. Formou grantů na stáže a aktivní účasti na mezinárodních kongresech mezi lékaře – učitele i lékaře v přípravě řádově 150 000 Kč, částkami v souhrnné výši 60 000 Kč honoruje tři nejlepší atestační práce s experimentální vědeckou částí, organizuje každoročně dva týdenní vzdělávací kurzy společné pro lékaře v přípravě ze všech pracovišť, které zabezpečuje materiálem pro výuku i honorářem pro přednášející souhrnně ve výši okolo 100 000 Kč. Žádná jiná odborná společnost nepodporuje v tak masivním měřítku svá příslušná výuková pracoviště, jako tomu systematicky a mnoho let činí Česká ortodontická společnost, zcela bez jakékoliv pomoci, ocenění či alespoň zájmu České stomatologické komory.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že ortodontie byla v průběhu vývoje stomatologie vyčleněna jako samostatná specializace přirozeně a logicky, z důvodu jak rostoucího rozsahu oboru, tak i mnohých provozních specifik. Vyžaduje mimo jiné odlišnou logistiku v chodu ordinace, odlišné uspořádání, vybavení, instrumentarium, materiály apod., tedy ani z provozního hlediska není z principu věci již reálné provozovat souběžně praktické zubní lékařství a ortodontii na uspokojivé úrovni.

Výbor České ortodontické společnosti považuje z výše uvedených důvodů za nevhodné, krajně nešťastné i vysoce nebezpečné pro zajištění kvalitní odborné zdravotní péče, jakékoliv jednání zástupců České stomatologické komory v médiích a na Ministerstvu zdravotnictví České republiky o oboru ortodoncie bez účasti zástupců odborné společnosti, a to lidmi, kteří v oboru nejsou erudováni, nemají základní znalost oboru a v oboru nepracují. V takových jednáních není zastoupena informace o reálném poskytování ortodontické péče pacientům a lze předpokládat, že jejich jednání může vést k destrukci systému dle guidelines Evropské ortodontické společnosti a snížení kvality poskytované ortodontické péče.

Vnímáme toto jednání jako snahu o vyvedení finančních prostředků pro úzkou zájmovou skupinu a jako takové jej považujeme za neetické, nekolegiální i porušující několik ustanovení Organizačního řádu a Disciplinárního řádu České stomatologické komory.

Výbor České ortodontické společnosti tímto žádá o vyjasnění situace a zahájení otevřeného jednání s Českou stomatologickou komorou.

výbor České ortodontické společnosti,

MUDr. Eva Šrámková, *předsedkyně České ortodontické společnosti*

MUDr. Ivo Marek, Ph.D.,

MUDr. Hana Böhmová,

MUDr. Vladimír Filipi, Ph.D.,

MUDr. Soňa Nováčková, Ph.D.,

MDDr. Petra Poláčková, Ph.D.,

MUDr. Jiří Tvardek, Ph.D.,